

ת"פ 32915/07/13 - מדינת ישראל נגד ע א, "א ע וא" תכנון תאום ובינוי בע"מ

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"פ 32915-07-13 מדינת ישראל נ' א ואח'

בפני כב' השופט ד"ר עמי קובו, סגן הנשיאה
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. ע א

2. "א ע וא" תכנון תאום ובינוי בע"מ

הנאשמים

ב"כ המאשימה: עו"ד זיוה אגמי-כהן

ב"כ הנאשם: עו"ד מוטי לזר

גזר דין

רקע

1. הנאשמים הורשעו בהתאם להודאתם בעובדות כתב האישום המתוקן בעבירות הבאות:

א. **השמטת הכנסות מדו"ח**, ארבע עבירות לפי הוראת סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], תשכ"א-1961 (להלן: "**הפקודה**").

ב. **מסירת תרשומת כוזבת בדו"ח**, ארבע עבירות לפי הוראת סעיף 220(2) לפקודה.

ג. **הכנת וקיום פנקסי חשבונות כוזבים**, ארבע עבירות לפי הוראת סעיף 220(4) לפקודה.

ד. **שימוש בכל מרמה, ערמה או תחבולה**, ארבע עבירות לפי הוראת סעיף 220(5) לפקודה.

2. על-פי המתואר בעובדות כתב האישום המתוקן, הנאשמת 2 הינה חברה פרטית בע"מ, אשר מתמחה בביצוע עבודות תשתית וצנרת תעשייתית(להלן: "**הנאשמת**"). הנאשם 1 הינו בעל מניות בנאשמת ומשמש כמנהלה הפעיל היחיד (להלן: "**הנאשם**"). עד תביעה 1 (להלן: "**הקבלן**") כיהן בתקופה הרלוונטית כקבלן עבודות חפירה וריצוף. בתחילת שנת המס 2003, הציע הקבלן לנאשמים לרכוש ממנו חשבוניות מס שלא משקפות את התמורה האמיתית ששולמה בפועל, ומבלי שהנאשמים שלמו לו את הסכומים שהיו נקובים בחשבונית (להלן: "**חשבוניות כוזבות**"), כל זאת בתמורה לתשלום עמלה שסוכמה בין הצדדים. הנאשמים נענו להצעת הקבלן והחלו לרכוש חשבוניות

כוזבות בשנים 2003-2006.

3. הקבלן קיבל את התמורה עבור החשבוניות הכוזבות באחת משתי הדרכים כדלקמן:

- א. שיק חתום של הנאשמת בגובה סכום החשבונית. את השיק פרט הקבלן לכסף מזומן, ובמועד סמוך לאחר מכן השיבו לנאשמים בניכוי התמורה המוסכמת.
- ב. שיק חתום של הנאשמת בגובה התמורה המוסכמת.

4. **במהלך התקופה הרלוונטית, נרכשו על ידי הנאשמים חשבוניות כוזבות בסכום כולל של 2,100,000 ₪**, אותן כללו הנאשמים בפנקסי החשבוניות של הנאשמת. בתקופה הרלוונטית, הנאשמת דיווחה במרמה באמצעות הנאשם על הכנסות והוצאות בדו"חות השנתיים של הנאשמת, אשר נערכו לפי סעיף 131 לפקודה. הנאשמים דיווחו על הוצאות גבוהות יותר, בדרשם במרמה את הסכומים בחשבוניות הכוזבות כהוצאה, בגין כל אחת משנות המס במהלך התקופה הרלוונטית.

5. הצדדים הגיעו להסדר טיעון, לפיו הנאשם הודה והורשע בכתב אישום מתוקן. המאשימה תעתור לעונש של 12 חודשי מאסר בפועל ומאסר על תנאי. ההגנה תעתור חופשי לעונש. הוסכם כי כל צד יעתור כרצונו לגובה הקנסות שיושתו על הנאשמים.

6. לבקשת ההגנה נשלח הנאשם לתסקיר שירות מבחן.

תסקיר שירות מבחן

7. על פי תסקיר שירות מבחן מיום 28.10.14, הנאשם כבן 58, נשוי ואב לילדה. הנאשם בוגר 12 שנות לימוד, שירת שירות מלא כלוחם וכעובד מנהלה. מאז שחרורו מן הצבא עבד עם אביו בתחום הבניין. בשנת 1991 פתח חברה לעבודות עפר אותה מנהל עד היום. הנאשם נישא בשנת 1993 ולבני הזוג נולדו שתי בנות תאומות, כאשר לפני 7.5 שנים נפטרה אחת מהן באופן פתאומי ממחלה אוטואימונית נדירה בהיותה כבת 9.5. מאז מותה הטראומטי, ניסה להתמודד עם משבר נפשי עמוק אשר בא לידי ביטוי במצב רוח ירוד, קשיי שינה, ירידה ביכולות התפקודיות ובמידת המוטיבציה להשתתף בפעילויות שאינן הכרחיות. מצב זה השפיע גם על הקשר עם בתו השניה בשל התמקדות באובדן אחותה. בשנתיים האחרונות מתאר שיפור ביחסים ביניהם, אולם לדבריו היא אינה מודעת לקיומו של ההליך המשפטי והוא חושש כי חשיפתה למצב ולהשלכותיו עשויה לערער את האיזון העדין שהושג בקשר ביניהם ולרגרסיה במצבה. הנאשם הודה ולקח אחריות מלאה לפסול ולחומרה של התנהגותו והביע חרטה כנה. לדבריו פעל באופן מוטעה מתוך מניע כספי בתקופה שבה החברה הייתה פחות רווחית ומבלי ששיתף את הקרובים לו במעשיו. כיום מגלה הבנה לכך שיכול היה לפעול אחרת וכי פגע במוניטין החברה ובבני משפחתו. לדבריו הגיע להסדר עם רשות המיסים ושילם את כל חובותיו. הנאשם הביע נכונות לשאת בתוצאות מעשיו בדרך של ענישה קונקרטית של מאסר בעבודות שירות.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם משתף באופן פתוח בחייו. התרשמות שירות המבחן מנאשם נעים וורבלי, אשר מתמודד עם טראומה קשה בחייו שהביאה להידרדרות ופגיעה בתפקודו היומיומי המלווה בתחושות דכדוך, עצבות וייאוש, המתעצמת גם נוכח ההליך המשפטי הנוכחי. בין גורמי הסיכון להישנות ביצוע העבירה בעתיד מציין שירות המבחן כי מדובר בעבירות שבוצעו לאורך תקופה ממושכת, במהלכה היה הנאשם מודע למעשיו. בין גורמי הסיכון לשיקום מציין שירות המבחן כי מדובר במעורבות ראשונה ויחידה עם החוק; התרשמות מתפקוד תקין, יציב ומוצלח במסגרת השונות של חייו לאורך השנים; קיום מערכת יחסים נורמטיבית, כשתקופת ביצוע העבירות הינה חריגה לו ואינה משקפת דפוס קבוע; לקיחת אחריות מלאה על מעשיו; העובדה כי המעשים הסתיימו טרם נעצר וכי כל חובותיו שולמו.

וכיום נמנע לחלוטין מעיסוק בכספי החברה; וכן העובדה כי ההליך המשפטי מהווה עבורו אלמנט מרתיע ומטלטל. לסיכום מתרשם שירות המבחן מקיומה של הפחתה מרמת הסיכון להישנות ביצוע העבירות דומות מצדו בעתיד. שירות המבחן המליץ להימנע מענישה מחמירה בדרך של מאסר בפועל, אשר עלולה להוביל לרגרסיה משמעותית במצבו ובמצב משפחתו, ולהספק בעונש מאסר שירוצה בעבודות שירות אשר יאפשר הצבת גבול ברור לצד המשך תפקוד תעסוקתי, זוגי ומשפחתי.

חוות דעת פסיכיאטרית

8. על פי חוות הדעת הפסיכיאטרית אשר הוגשה מטעם ההגנה, הנאשם כבן 57, יליד ישראל, בוגר 12 שנות לימוד, שירת שירות צבאי מלא וכיום עובד כעצמאי בעבודות עפר. נישא לרעייתו לפני כעשרים שנה, ולזוג נולדו בנות תאומות. בשנת 2007, הבת נפטרה באופן פתאומי. מאז סובל מהפרעה בתר חבלתית (PTSD) ומדיכאון מג'ורי, עם פגיעה תפקודית קשה. מואשם בעבירות מס אשר בוצעו בין השנים 2003-2006. נעדר עבר פלילי. הנאשם התקשה לקבל טיפול בשל הקושי לשוחח על האירוע. קיימת מצוקה נפשית רבה, וכן בולטת הלכידות המשפחתית וההישענות ההדדית של בני המשפחה זה על זה. המבנה המשפחתי כה שברירי, והוצאת הנאשם מן המשוואה עלולה להוביל לנפילה שלו ושל בני משפחתו. הנאשם נוטה לצמצם את חומרת הפגיעה הנפשית שלו. נמנע מקבלת עזרה נפשית וטיפול תרופתי. כעת מוכן להתחיל בטיפול תרופתי, אולם סביר כי מדובר במצב כרוני וכי השינוי יהיה חלקי בלבד. בשל מצבו הנפשי של הנאשם, הומלץ על הימנעות מהטלת ממאסר בפועל על הנאשם, בשל ההשלכות הקשות עליו ועל בני משפחתו. יתרה מזאת, להערכת הפסיכיאטרית אף מאסר הנאשם עלול להוביל להחמרה קריטית במצבו הנפשי.

ראיות לעונש

9. עדות רעייתו של הנאשם - לדבריה, פטירת הבת הותירה חלל גדול במשפחה. היא ובתה מטופלות מזה כשנתיים, אולם הנאשם אינו מקבל טיפול בשל הקושי לשוחח על האירוע. מאז המקרה, הבת נמצאת בחרדות קשות ומפחדת מאובדן נוסף. לדבריה, הטלת עונש מאסר בפועל על הנאשם, יוביל לשבר קשה למשפחה לנוכח המצב הרגיש.

10. עדות אחיו של הנאשם - לדבריו, החל לעבוד בחברה המשפחתית בעבר הרחוק עד שנת '91. בשנת '94 חזר לחברה והצטרף לצוותי עבודתה לצורך עבודות תשתית. מאז האירוע של פטירת הבת, הנאשם לא תפקד עוד בעבודתו ואחיו החליף אותו בתפקיד של ניהול החברה. ציין, כי גם היום הנאשם לא חזר לתפקוד מלא בחברה. עם זאת, ברמה המקצועית הדגיש כי אין לנאשם תחליף. החברה עוסקת בביצוע עבודות תשתית, ונמנים בה בין 60-100 עובדים. הוסיף, כי מאז האסון בשנת 2007, שהתרחש במהלך 12 שעות בלבד, המשפחה התרסקה בבת אחת. בשנה הראשונה הנאשם כלל לא הגיע לעבודה, ובהמשך לא הצליח לשוב לתפקוד מלא. בשנת 2010, לאחר שהחלה חקירת המשטרה, האח סייע לנאשם להסיר את המחדלים באופן המהיר ביותר.

טיעוני הצדדים

11. לטענת ב"כ המאשימה, עו"ד סוזנה שור והמתמחה גב' מירית פרישמן, הנאשם הודה והורשע במסגרת הסדר טיעון. מתחם העונש ההולם לעניין זה, הינו החל מ- 12 חודשי מאסר בפועל ועד ל- 22 חודשים, כאשר המאשימה עתרה לענישה ברף הנמוך של המתחם. לעניין רכיב הקנס, מתחם העונש הינו בין 150,000 ₪ ובין 250,000 ₪ לנאשם, ולנאשמת קנס כספי בגובה של בין 250,000 ₪ לבין 350,000 ₪.

השיקולים לחומרה הינם, בין היתר, משך הזמן בו ביצע הנאשם את העבירות ותדירות מעשיו; היקף העלמת ההכנסות בסך כולל של 2,100,000 ₪; השיטתיות והתכנון שבהן פעל הנאשם במהלך 4 שנים; ביצוע העבירות מתוך בצע כסף

והחומרה בשל העובדה שמדובר בחברה שעובדת עם המגזר הציבורי. הערכים החברתיים שנפגעו הינם בטחוננו הכלכלי של הציבור ופגיעה בשוויון בנטל המס. בתי המשפט הבהירו לא אחת, כי השימוש בחשבוניות פיקטיביות מהווה את עבירת המס החמורה ביותר. השיקולים לקולא הינם, נסיבותיו האישיות הקשות של הנאשם, אשר נסמכו על חוות הדעת הפסיכיאטרית והובילו לקביעת ענישה ברף הנמוך של המתחם; הודאת הנאשם שהובילה לחיסכון בזמן שיפוטי יקר; הסרת המחדלים ללא שיהוי; הנאשם נעדר עבר פלילי; התחשבות בפגיעת העונש במשפחת הנאשם וחלופי הזמן מאז קרות האירועים. כמו כן, שיקולי שיקום לרוב אינם רלוונטיים בעבירות מס, ובמקרה דנן כלל אל מתקיימים. פטירתה המזערית של הבת מאוחרת למועד ביצוע העבירות, ואינה מהווה שיקול שיקומי. בנוסף, היות הנאשם נורמטיבי אין בה כשלעצמה כדי להביא לשקילת שיקולי שיקום בעניינו. זאת ועוד, בעבירות המס נקבע על ידי בתי המשפט כי ישנה העדפה להיבט הציבורי, על פני ההיבט האישי, ולמעט נסיבות חריגות ויוצאות דופן, יש להשית ענישה מחמירה, לרבות עונשי מאסר בפועל.

ב"כ המאשימה התבססה בטיעוניה, בין היתר, על רע"פ 1866/14 זקן נ' מדינת ישראל (3.10.13) (להלן: "פסק דין זקן"), שבו היו נסיבות קשות והוסר המחדל, אולם הנאשם נידון לעונש מאסר בפועל של שמונה חודשים. פסק דין זקן הינו תיק מע"מ, אך ביהמ"ש התייחס בקביעתו לשווי המס אשר הושמט. גם בתיק זה המחדל הינו בסך של כ- 2,000,000 ₪. המאשימה עתרה להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל ל- 12 חודשים, מאסר על תנאי וקנס בגובה של 250,000 ₪. כמו כן, עתרה להשית על הנאשמת קנס כספי בגובה של 350,000 ₪.

12. לאחר קבלת תסקיר שירות המבחן, הוסיפה וטענה ב"כ המאשימה, המתמחה זיוה אגמי כהן, כי הסדר הטיעון נחתם כאשר כל נסיבות חייו של הנאשם, כפי שבאו לידי ביטוי בתסקיר, היו לנגד עיני המאשימה. נסיבות חייו של הנאשם כמו גם שיקומו נלקחו בחשבון ואינם מצדיקים סטייה מן המתחם. על כן, בין היתר, עתרה המאשימה לרף הנמוך במתחם הענישה הראוי. עתירת המאשימה הינה מאוזנת נוכח חומרת העבירה.

13. לטענת ב"כ הנאשם, עו"ד מוטי לזר, לא ניתן להתבסס על פסק דין זקן היות שבאותה פרשה גובה המע"מ עמד על כ- 2,200,000 ₪, ואילו במקרה דנן זהו גובה ההכנסה שהושמטה ולא המס שהושמט. ישנו פער עצום בין שני התיקים לעניין גובהן של החשבוניות הפיקטיביות אשר הופקו. בפסק דין זקן הנאשם נידון ל- 8 חודשי מאסר בפועל. לאור הפער בין שני התיקים, אין כל מניעה להשית על הנאשם במקרה דנן עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

הנאשם הסיר את המחדלים בחודש ינואר 2010. מדובר בסך מס של 1,100,000 ₪ (נ/5). תיק זה שונה בשל נסיבותיו המהותיות והרגישות. הנאשם חדל מביצוע העבירות 3 שנים טרם פתיחת החקירה, הודה בחקירתו הראשונה והסיר את המחדלים לאחר מכן. ישנו שיהוי קיצוני ובלתי מוסבר בתיק זה, כ- 4 שנים לאחר סיום החקירה כאשר אין מדובר בתיק מורכב. על רקע חוות הדעת הפסיכיאטרית, ניכר כי ההשלכות של השיהוי על הנאשם הן קשות. בשנת 2007 פקד את הנאשם ומשפחתו אסון קשה, אשר הותיר טראומה והשלכות רבות. קיים אינטרס ציבורי מובהק לאפשר למשפחה להתמודד עם האסון באופן מיטבי, ללא מכה נוספת כהשתת מאסר בפועל על הנאשם. מחוות הדעת הפסיכיאטרית עולה כי הנאשם סובל מדיכאון. ב"כ הנאשם עתר להשית על הנאשם עונש מאסר בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס.

14. לאחר קבלת תסקיר שירות המבחן, השלים ב"כ הנאשם, עו"ד מוטי לזר, את טיעונו ועתר לאמץ את המלצת שירות המבחן. תסקיר שירות המבחן מצטרף לאמור בחו"ד הפסיכיאטרית המתארים לא רק את נסיבותיו האישיות של הנאשם, אלא גם את ההשלכות הפסיכולוגיות והמשפחתיות. הנאשם ומשפחתו מנסים לשקם את הריסות חייהם. אין כל הצדקה לדחות את המלצת תסקיר שירות המבחן. נסיבות חייו של הנאשם חריגות. הנאשם חדל מלבצע את העבירות כבר בשנת 2006, רק בשנת 2009 נפתחה החקירה ואילו כתב האישום הוגש רק בשנת 2013, כאשר

כבר בשנת 2010 הוסר המחדל. מדובר בעינוי דין של הנאשם.

15. הנאשם הביע חרטה על מעשיו.

דין

16. לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים, סבורני כי יש לגזור על הנאשם עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות ברף העליון, מאסר על תנאי, קנס מכביד והתחייבות.

17. במקרה דנן כתב האישום מתאר סדרה של מעשים דומים אשר לא ניתן לחלקם לאירועים שונים, ומכאן שיש לראותם כאירוע אחד נמשך אשר יש לקבוע בגינו מתחם עונש הולם אחד.

קביעת מתחם העונש ההולם

18. קביעת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה נעשית בהתאם לעקרון ההלימה. לשם קביעת מתחם העונש ההולם יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

19. במקרה דנן, **הערך החברתי** אשר נפגע הינו הפגיעה בקופת המדינה ופגיעה בערך השוויון בתשלום מס. בתי המשפט חזרו והדגישו את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית בכלל ולעבריינות מס בפרט, וזאת נוכח התוצאות ההרסניות שלהן למשק, לכלכלה ולחברה, ונוכח הפגיעה הקשה של עבירות אלה בערך השוויון בנשיאת נטל המס שנדרש לצורך מימון צרכי החברה. המשמעות של העלמת מס על-ידי אדם אחד, הינה שיתר החברים בחברה נדרשים לשלם מס נוסף, או שכל חברי החברה יקבלו מהמדינה שירותים פחותים. העלמת מס על ידי אדם אחד, פוגעת בכל אחד ואחד מיתר חברי החברה באופן ממשי. מדובר בעבירות שהינן קלות לביצוע וקשות לאכיפה. עבירות המס פוגעות אף במרקם החברתי ובסולידריות החברתית.

20. בתי המשפט עמדו לא אחת על חומרתן של עבירות המס ועל השלכותיהן החברתיות המזיקות. יפים לעניין זה דברי כב' השופט א' שהם ברע"פ 977/13 **אודיז נ' מדינת ישראל** (20.2.13):

"בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה - בקופה הציבורית, והעקיפה - בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס".

וראו גם ברע"פ 1688/14 **כץ נ' מדינת ישראל** (9.3.14).

21. בחינת **מידת הפגיעה בערך המוגן** מובילה למסקנה כי מדובר בפגיעה ממשית בערכים המוגנים. במשך ארבע שנים פעל הנאשם בשיטתיות שעה שרכש חשבונות כוזבות ודיווח באמצעותן בדו"חות השנתיים. בכך השמיט הנאשם הכנסות בסך כולל של 2,100,000 ₪. כפי שטענה המאשימה, במדרג בין עבירות המס השונות, הרי שהשימוש בחשבונות פיקטיביים, נמצא ברף גבוה של חומרה.

22. בחינת **מדיניות הענישה הנוהגת בתיקי מס הכנסה** מעלה כי במקרים דומים הוטלו על נאשמים עונשים במנעד רחב. מרבית הפסיקה בתיקים מסוג זה, ובהיקפי השמטת הכנסה דומים, הינה של מאסרים מאחורי סורג וברית, אם כי לא נפקד אף מקומם של גזרי-דין אשר מסתפקים בענישה של שישה חודשי עבודות שירות, הכל כמפורט להלן:

א. ברע"פ 7135/10 **חן נ' מדינת ישראל** (3.11.10), נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם,

עמוד 5

אשר הורשע בהתאם להודאתו בביצוע עבירות לפי סעיפים 220(1), 220(2), (4) ו- (5) לפקודת מס הכנסה. הנאשם, אשר עסק בעבודות מיגון, תקשורת ושיפוצים, לא דיווח בין השנים 2003-2006 על הכנסות על ידי אי רישומן בספרי התקבולים בסך של 2,863,344 ₪. המחדל הוסר במלואו. בית משפט השלום גזר עליו שישה חודשי עבודות שירות, לצד עונשים נלווים. בית משפט המחוזי החמיר את עונשו, וגזר עליו 18 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון הותיר את העונש על כנו.

ב. בעפ"ג (מח' ת"א) 21367-05-11 **קיפניס נ' מדינת ישראל** (11.9.11), התקבל חלקית ערעורו של נאשם, אשר הורשע בעבירות של זיוף חשבוניות מס של ספקי שירותים והנפקת חשבוניות פיקטיביות. העבירות בוצעו בין השנים 2004-2007, בסך כולל של כ- 800,000 ₪. לא היתה הסרת מחדלים. בית משפט השלום גזר עליו 24 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. בית משפט המחוזי הקל בעונשו, והוא נידון ל- 15 חודשי מאסר בפועל, לנוכח נסיבותיו האישיות.

ג. בע"פ (מח' ב"ש) 7322/04 **ביטון נ' מדינת ישראל** (2.11.05), נדחה ערעורו של נאשם, שהורשע בביצוע עבירות לפי סעיפים 220(1), 220(4) ו- 220(5) לפקודת מס הכנסה. הנאשם הגיש בכל אחת משנות המס 1996-1997 חשבוניות כוזבות בסכום כולל של 1,691,658 ₪. הנאשם נידון ל- 9 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.

ד. בעפ"ג (מח' י-ם) 9577-06-13 **מדינת ישראל נ' גלברמן** (10.7.13), התקבל ערעורו של נאשם, שהורשע בהתאם להודאתו בביצוע עבירות של השמטת הכנסה מדו"ח, קיום פנקסי חשבון כוזבים, מרמה עורמה ותחבולה, מסירת ידיעה כוזבת וניהול פנקסי חשבונות כוזבים. בעל עסק לשירותי ניקיון השתמש בפנקסי חשבוניות כפולים, לצורך השמטת הכנסה בסך 3,800,000 ₪, בין השנים 2002-2005. המחדל לא הוסר. בית משפט קמא גזר על הנאשם 9 חודשי מאסר בפועל וקנס בסך 30,000 ₪. עונשו הוקל ל- 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, לנוכח נסיבות אישיות חריגות ונתונים הנוגעים למשמעות הרסנית שעלולה להיגרם לבני המשפחה משליחת הנאשם לכלא.

ה. בע"פ (מח' ת"א) 43832-10-13 **שאול נ' מדינת ישראל** (17.2.14), התקבל ערעורו של נאשם, אשר הורשע בביצוע 5 עבירות לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה. הנאשם עסק בייצור ושיווק תכשיטים, והשמיט הכנסה בסכום העולה על 5 מיליון ₪ במהלך השנים 2000-2005. בית משפט השלום גזר עליו 12 חודשי מאסר בפועל. בית משפט המחוזי הקל את עונשו, והוא נידון לשישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. זאת לאור חלוף הזמן, היעדר ממצא מדויק בשאלת גובה החוב ומחלת הנאשם.

ו. בעפ"ג (מח' ת"א) 24375-12-12 **זרובסקי נ' מדינת ישראל** (16.6.13), התקבל ערעורו של נאשם, שהורשע על פי הודאתו בביצוע עבירות לפי חוק המע"מ, הוצאת חשבוניות מס מבלי לשלם ומסירת ידיעה כוזבת במטרה להתחמק מתשלום מס בסך 2,640,574 ₪, בגין חשבונית מס על עסקה בסך 17,035,962 ₪. הוסר חלק מינורי של המחדל. בית משפט השלום גזר עליו 12 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. בית משפט המחוזי הקל בעונשו, והשית עליו 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות. זאת לנוכח מצבם הבריאותי הקשה של שני ילדיו.

ז. בעפ"ג (מח' ת"א) 33963-12-09 **מדינת ישראל נ' אבני** (17.05.10), נדחה ערעורה של המדינה. הנאשם הורשע בהתאם להודאתו ב- 7 עבירות לפי סעיפים 220(1), 220(2) ו- (5) לפקודת מס הכנסה, בהשמטת הכנסה בסך 6 מיליון ₪, בין השנים 1999-2005. המחדלים הוסרו. נידון לעונש של 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות. בית המשפט התחשב אף במצבו הבריאותי של הנאשם.

ח. בת"פ (חי') 2428/07 **מדינת ישראל נ' נוסס** (22.3.10), הורשע נאשם בהתאם להודאתו ב- 6 אישומים, כאשר חמישה מתוכם עניינם מרמה ועיקרם השמטת הכנסות בסכום העולה על 2 מיליון ₪. הנאשם היה בעל חנות ספרים, אשר במהלך השנים 2000-2004 ביצע את העבירות. המחדלים הוסרו. נידון ל- 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, לצד עונשים נלווים. בית המשפט התחשב בחלוף הזמן ובנסיבותיו האישיות של הנאשם.

ט. בת"פ (רמ') 43406-05-13 **מדינת ישראל נ' זינדאני** (21.1.14), הורשע נאשם בהתאם להודאתו בביצוע עבירות לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה, וכן לפי חוק ערך מוסף. הנאשם עסק בתחום אמרגנות והפקת אירועים, ובמהלך השנים 2007-2009, פעל במסגרת העסק יחד עם אחר במטרה לרמות ולהונות את רשויות המס ולהתחמק ממס הכנסה ותשלומי מע"מ. סה"כ סכום המע"מ שלא שולם הינו 201,424 ₪. סה"כ סכום ההכנסות שהועלמו הינו 1,459,692 ₪. נידון ל- 6 חודשי מאסר בפועל בדרך של עבודות שירות, לצד עונשים נלווים.

23. בחינת **מדיניות הענישה הנוהגת בתיקי מע"מ** מעלה כי אף בתיקי מע"מ בהיקפים דומים של השמטה, מדיניות הפסיקה הנוהגת הינה, ככלל, של מאסרים מאחורי סורג ובריח, אם כי לא נפקד אף מקומם של גזרי-דין אשר מסתפקים בענישה של שישה חודשי עבודות שירות (ראו למשל, לפסיקה של עבודות שירות ברע"פ 1688/14 **כץ נ' מדינת ישראל** (9.3.14); בעפ"א (מח' נצ') 345/08 **מדינת ישראל נ' ישראלי** (16.6.09); בת"פ (רח') 42053-11-10 **מדינת ישראל נ' ברקן** (26.10.11)).

24. בהקשר זה מן הראוי לתת את הדעת בפרט לרע"פ 1866/14 **זקן נ' מדינת ישראל** (5.2.14), אשר המאשימה השליכה עליו את יהבה. באותה פרשה נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם, שהורשע בביצוע עבירות לפי סעיף 117(ב) לחוק מס ערך מוסף ועוד. הנאשם היה מנהל של חברת שיפוצים ותחזוקת מבנים, כאשר בין השנים 2006-2009 הגיש דו"חות תקופתיים בהם נוכה שלא כדין מס תשומות בסך 2,226,217 ₪. הייתה הסרת מחדלים. הוסכם כי לא יוטל עליו קנס כספי. הוא נידון ל- 8 חודשי מאסר בפועל. המאשימה ביקשה ללמוד מפרשה זו גזירה שווה למקרה דנן. ברם, אין הנדון דומה לראייה. בפרשת זקן היקף המס שהושמט הוא של 2.2 מיליון ₪, ואילו במקרה הנוכחי, היקף ההכנסה שהושמטה הוא של 2.2 מיליון ₪, כאשר סכום המס שהושמט, הינו בסך של 1.1 מיליון ₪ בלבד (ראו הסכם בעניין שומת מס הכנסה, נ/5). מכאן, שסכום ההשמטה במקרה דנן הינו כמחצית ההשמטה בפרשת זקן, והיקף החשבוניות בפרשת זקן היה גבוה בהרבה מאשר בפרשה זו. מכאן שיש בפסק-דין זקן כדי לתמוך בעתירת ההגנה להסתפק במקרה דנן בעונש של עבודות שירות.

25. במסגרת **הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה** (סעיף 40 ט' לחוק), יש ליתן את הדעת לשיקולים הבאים:

א. **התכנון שקדם לביצוע העבירה**; הנאשם ביצע את המעשים על פני תקופה של ארבע שנים, בין השנים 2003-2006, במהלכן רכש חשבוניות כוזבות ודיווח באמצעותן למדינה. מעשיו של הנאשם בוצעו בשיטתיות ומתוך תכנון מוקדם.

ב. **הנזק שנגרם מביצוע העבירה**; כתוצאה ממעשיו של הנאשם אשר העלים הכנסות בסך כולל של 2,100,000 ₪, נגרם למדינה נזק בדמות העלמת מס בהיקף של 1,100,000 ₪.

ג. **הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה**; הנאשם ביצע את המעשים משיקולים כלכליים ולמען בצע כסף, ולא מתוך מצוקה קשה.

ד. **חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירות אינו המרכזי**. אדם אחר, נמרוד בריזמן, אשר שימש כקבלן עבודות חפירה וריצוף היה זה שהציע לנאשם לרכוש ממנו את החשבוניות עמוד 7

הפיקטיביות, והנאשם נענה להצעתו. עיון בפסק-הדין בעניינו של מי שהחטיא וסיפק את החשבונות לנאשם מעלה כי אכן מדובר במי שחלקו במעשים חמור יותר, ובמי אשר ביצע עבירות מס נוספות וחמורות, ובגין נדון ל- 36 חודשי מאסר בפועל (עפ"ג (מחוזי ת"א) 45188-10-10 **בריזמן נ' מדינת ישראל** (17.1.11)).

26. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין (סעיף 40 יג'), סבורני כי **מתחם העונש ההולם** הינו החל מ- 6 חודשי מאסר בפועל ועד ל- 22 חודשי מאסר בפועל. מתחם עונש הקנס ההולם הינו החל מעשרות אלפי ₪, ועד ל- 250,000 ₪ לנאשם, ומעשרות אלפי ₪ ועד ל- 350,000 ₪ לנאשמת. מתחם העונש ההולם חופף בחלקו את הסדר הטיעון שנערך בין הצדדים, שכולל רף עליון של 12 חודשי מאסר בפועל.

סוגיית הסטייה מן הממתחם

27. כאמור לעיל, סבורני כי במקרה דנן הרף התחתון של מתחם העונש ההולם הינו של שישה חודשי עבודות שירות. עם זאת, אף אם היה מקום לקבל את עתירת המאשימה ולקבוע כי הרף התחתון של מתחם העונש ההולם הינו של עונש מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריה, הרי שהיה מקום במקרה דנן לסטות ממתחם העונש ההולם לקולא, וזאת משיקולי צדק.

28. אמנם, תיקון 113 לחוק העונשין, על-פי הפשט שלו, אינו מאפשר סטייה לקולא ממתחם העונש ההולם, אלא משיקולי שיקום. ברם, שיקולי הצדק שזורים כחוט השני לאורכו של ההליך הפלילי, ואיני סבור כי תיקון 113 סתם את הגולל על סמכותו של בית המשפט לשקול שיקולי צדק במקרים המיוחדים הדורשים זאת. בתי המשפט אף ממשיכים ועושים כן גם לאחר כניסתו של תיקון 113 לתוקפו. כפי שהגנה מן הצדק הינה כלי בידי בית המשפט כדי לתת לנאשם סעדים נרחבים מתוך תחושת פגיעה בעקרונות הצדק, סבורני כי כך ניתן וראוי לעשות שימוש בכלי זה, במקרים החריגים המתאימים לכך, על מנת לסטות מן המתחם לקולא (ר' השופט ד"ר יובל ליבדרו, "חריגה ממתחם העונש ההולם מטעמי צדק" **הסניגור** 197-198 (ספטמבר 2013); וכן ת"פ (פ"ת) 29898-02-14 **מדינת ישראל נ' אבו גאבר** (13.11.14) וכן ת"פ (ב"ש) 36886-09-12 **מדינת ישראל נ' נבאהין** (6.1.13)).

29. במקרה דנן, מעשיו של הנאשם פסקו מספר שנים בטרם החלה החקירה בעניינו. הנאשם פעל להסרת המחדלים והחזיר את כל חובותיו עוד בטרם הוגש כתב האישום. מאז ביצוע המעשים פקדה את הנאשם ומשפחתו טרגדיה קשה, עת בתו שהיתה אז בת 9.5 נפטרה בפתאומיות ממחלה נדירה. מאז עסוקים הנאשם ובני משפחתו בשיקום הריסות חייהם. חו"ד הפסיכיאטרית, כמו גם תסקיר שירות המבחן שופכים אור על קשייו של הנאשם ועל התמודדותו והתמודדות משפחתו עם השלכות הטרגדיה, על כך ניתן ללמוד גם מעדויות רעיות ואחיו של הנאשם. חו"ד הפסיכיאטרית ותסקיר שירות המבחן תמימי דעים כי הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריה עלולה למוטט את המארג המשפחתי העדין שהצליחו בני המשפחה לארוג מתוך השבר הגדול שפקד אותם. ואל כל אלו מצטרף שיהוי ניכר ללא כל הסבר בהגשת כתב אישום.

30. סבורני כי בנסיבות המתוארות, המיוחדות בחריגותן, ומשניתן ללמוד כי במהלך השנים שחלפו ממועד ביצוע העבירות עשה הנאשם כל שניתן כדי לנהל אורח חיים נורמטיבי, לשקם את עצמו ואת משפחתו ואף הסיר המחדל עוד בטרם הוגש כתב אישום, ומשקיים סיכון ממשי כי שליחת הנאשם למאסר מאחורי סורג ובריה עלולה להביא לקריסת משפחתו של הנאשם, מוצדק וראוי היה, אם היה צורך בכך, לסטות ממתחם העונש ההולם.

גזירת העונש המתאים לנאשם

31. בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יש להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות**

בביצוע העבירה (סעיף 40 יא'). במסגרת זו מן הראוי ליתן את הדעת לנסיבות הבאות:

א. **הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו;** הנאשם כבן 58, נעדר עבר פלילי, נשוי ואב לילדה, בעל נסיבות חיים קשות, כפי שתואר בהרחבה בתסקיר שירות המבחן, אשר מאז הטרגדיה שפקדה את משפחתו סובל מבעיות נפשיות ואחרות, כפי שבא לידי ביטוי גם בחוו"ד הפסיכיאטרית. אין ספק כי כל ענישה קונקרטיית תפגע בו פגיעה קשה ומשמעותית.

ב. **הפגיעה של העונש במשפחתו של הנאשם;** משפחת הנאשם חוותה אסון כבד בשנת 2007 (לאחר ביצוע העבירות), בעת שהבת, אחת מתאומות, הלכה לבית עולמה. נדרש למשפחה זמן רב לחזור ולתפקד. מתוך חוות הדעת הפסיכיאטרית עולה, כי מאז המשבר בולטת הלכידות המשפחתית וההישענות ההדדית של בני המשפחה זה על זה. המבנה המשפחתי הינו כה שברירי, והוצאת הנאשם מן המשפחה עלולה להוביל לנפילת המשפחה, ובעיקר לפגיעה קשה בבתו. מתסקיר שירות המבחן עולה כי רק לאחרונה הצליח הנאשם לשקם את יחסיו עם בתו אולם היא אינה מודעת לקיומו של ההליך הפלילי וישנו חשש כי חשיפתה למצב ולהשלכותיו עשוי לערער את האיזון העדין שהושג בקשר ביניהם ולרגרסיה במצבה. בעדותה, מסרה רעיית הנאשם כי היא ובתה מטופלות נפשית מזה כשנתיים וכן כי בתה סובלת מחרדות קשות ומפחדת מאובדן נוסף, וכי הטלת עונש מאסר בפועל על הנאשם תוביל לשבר קשה במשפחה נוכח המצב הרגיש. לאור כל זאת, ברי כי הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריש תפגע במשפחתו של הנאשם באופן משמעותי.

ג. **נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו, וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב;** הנאשם הפסיק את ביצוע המעשים שלוש שנים טרם החלה החקירה בעניינו, הוא הודה בהזדמנות הראשונה, מיד כשהתגלו מעשיו ונטל אחריות מלאה ומיד לאחר מכן אף הסיר את המחדלים.

ד. **מאמציו הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשלה;** כאמור, המחדלים בסך 1,100,000 ₪ הוסרו במלואם כבר בחודש ינואר 2010, עוד טרם הוגש כתב האישום, בחודש יולי 2013. כידוע להסרת המחדלים יש משקל רב, גם אם לא מכריע, בשיקולי הענישה בעבירות מסוג זה. בהקשר זה יש לתת משקל אף למועד שבו מבוצעת הסרת המחדלים. במקרה דנן, הסרת המחדלים בשלב מוקדם מאוד של ההליך, ועוד בטרם הגשת כתב אישום, הינה בעלת משקל משמעותי לקולא.

ה. **שיתוף הפעולה של הנאשם עם רשויות אכיפת החוק;** הנאשם הודה במעשים כבר בחקירתו הראשונה.

ו. **חלוף הזמן מעת ביצוע העבירות;** במקרה דנן, קיים שיהוי ניכר במועד הגשת כתב האישום אשר נותר ללא הסבר וסבורני כי מדובר בחלוף זמן משמעותי ביותר, אף ביחס למקובל בתיקי מס. העבירות בוצעו בין שנים 2003-2006. העבירות נתגלו בשנת 2009, הנאשם נחקר פעם אחת בלבד, כאשר בחקירה זו הודה ומיד לאחר מכן פעל לשם הסרת המחדל. המחדל בתיק הוסר כבר ביום 18.1.10. תיק זה אינו תיק מורכב. על אף כל זאת, כתב האישום הוגש רק ביולי 2013 מבלי שניתן הסבר לשיהוי הרב במועד הגשתו. חלוף זמן במשך תקופה כל-כך ממושכת, מבלי שהייתה לנאשם יד בדבר, גורם לנאשם עינוי דין מתמשך, וצריך לבוא לידי ביטוי בעת גזירת דינו של הנאשם. לעניין זה יפים דברי בית המשפט (כב' הש' ס' ג'ובראן) בע"פ 4434/10 **יחזקאל נ' מדינת ישראל** (8.3.11):

"אולם לשיהוי ממושך בהליך הפלילי, ובין היתר בהגשת כתב האישום, יש לתת משקל בשלב גזירת הדין, ודברים אלו נקבעו במשפטנו מקדמת דנא.... "בית משפט זה כבר פסק לא אחת, כי

עינוי דין כגון זה יש בו כדי להשפיע במידה ניכרת על העונש, המושת על הנאשם" (ע"פ 786/84 מדינת ישראל נ' הלוי, פ"ד לט(2), 714, 717 (1987)). ראו גם ע"פ 3821/08 שלומוב נ' מדינת ישראל, פסקה 33 לפסק הדין

ראו גם ע"פ 2103/07 **הורוביץ נ' מדינת ישראל** (31.12.08):

"במישור העונש יש מקום להתחשבות בחלופי הזמן ובהתארכות ההליכים, כל עוד לא צעדיו של הנאשם עצמו הם שגרמו אותם. היקף ההתחשבות בשיקול זה משתנה ממקרה למקרה בהתאם לנסיבות העניין ולשיקולים רלוונטיים. כך יש לבחון מהי סיבת התארכות ההליכים וכיצד התנהלו הצדדים במשפט. עוד יש להביא בחשבון את הנזק שנגרם לנאשם מעצם היותו עומד למשפט משך תקופה כה ארוכה, נזקים רגשיים, משפחתיים וממוניים שהביא עמו ההליך ואת היחס הראוי בין האינטרס הציבורי בניהול הליך ראוי ויעיל לבין אינטרסים ציבוריים אחרים שראוי שיבואו לידי ביטוי בגזירת העונש, גם אם נקודת האיזון בין האינטרסים השונים משתנה בשל חלופי הזמן. במקרים קיצוניים בהם מדובר בהתמשכות הליכים משמעותית שאין לה הצדקה סבירה, ובשים לב ליתר הנסיבות, יהא אכן מקום לפטור נאשם מעונש מאסר בפועל."

ז. **עברו הפלילי של הנאשם או העדרו**; הנאשם נעדר עבר פלילי.

32. עוד יש ליתן את הדעת לשיקול **הרתעת הרבים** בגדרו של המתחם וזאת נוכח הקלות בה מבוצעות עבירות מסוג זה ונוכח הקושי לגלותן.

33. באיזון בין השיקולים השונים, לרבות בהמלצת שירות המבחן ובחוות הדעת הפסיכיאטרית, סבורני כי יש לגזור על הנאשם עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, מאסר על תנאי, קנס והתחייבות.

הקנס הכספי

34. העבירות בהן הורשע הנאשם הינן עבירות כלכליות, מעשיו בוצעו עבור בצע כסף, ולא מתוך מצוקה כלכלית, ועל כן יש מקום להשית על הנאשם קנס כספי מכביד. בעבירות כלכליות, מן הראוי ששיעור הקנס יביא לכך שתוחלת התועלת של נאשמים מביצוע העבירות תהיה שלילית. השיקולים האמורים לעיל לקולא, אשר הצדיקו הימנעות מהטלת עונש מאסר לריצוי מאחורי סורג וברית, אינם מצדיקים הקלה ברכיב הקנס אשר יוטל על הנאשם. גם מצבו הכלכלי הנוכחי של הנאשם אינו מצדיק הקלה ממשית בשיעור הקנס. כמו כן, סבורני כי יש לאזן בין רכיבי הענישה השונים, באמצעות רכיב הקנס.

35. אף בכל הנוגע לחברה הנאשמת, יש לראות את המעשים בחומרה. מדובר בחברה פעילה במשך שנים רבות, אשר אף ניגשת למכרזים ציבוריים. המעשים לא בוצעו בשל קריסה כלכלית של החברה או מתוך מצוקה כלכלית, אלא כדי להעשיר את קופת החברה. לפיכך, יש להטיל אף על החברה קנס כספי מכביד.

סוף דבר

36. **אשר על-כן, הנני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:**

א. **שישה חודשי מאסר בפועל שירוצו בעבודות שירות.** עבודות השירות תבוצענה על פי המלצת הממונה על עבודות השירות. תחילת עבודות השירות ביום 20.4.15.

- ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך שלוש שנים מהיום כל עבירה מסוג פשע לפי פקודת מס הכנסה.
- ג. 6 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך שלוש שנים מהיום כל עבירה מסוג עוון לפי פקודת מס הכנסה.
- ד. **קנס כספי בסך של 200,000 ₪** או 150 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 20 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, שהראשון שבהם ביום 1.7.15. לא ישולם תשלום כלשהו במועדו, תעמוד היתרה לפירעון מיידי.
- ה. חתימה על התחייבות בסך 200,000 ₪ לכל יעבור הנאשם במשך שנתיים מהיום, עבירה מן העבירות שבהן הורשע. ההתחייבות תיחתם תוך 7 ימים, וככל שלא תיחתם, ייאסר הנאשם למשך 7 ימים.

37. **הנני גוזר על הנאשמת את העונשים הבאים:**

- א. **קנס כספי בסך של 300,000 ₪**. הקנס ישולם ב- 30 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, שהראשון שבהם ביום 1.7.15. לא ישולם תשלום כלשהו במועדו, תעמוד היתרה לפירעון מיידי.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי תוך 45 ימים.

ניתן היום, ט"ז שבט תשע"ה, 05 בפברואר 2015, בנוכחות הצדדים.